

הכנסת העשרים וחמש

יוזמת : חברת הכנסת פנינה תמנו

4027/25/פ

הצעת חוק הרשויות המקומיות (יועצת לקידום מעמד האישה) (תיקון – תפקיד וסמכויות),

התשפ"ד–2023

1. תיקון שם החוק
בחוק הרשויות המקומיות (יועצת לקידום מעמד האישה), התש"ס–2000¹ (להלן – החוק העיקרי), בשם החוק, אחרי "מעמד האישה" יבוא "שוויון מגדרי".
2. החלפת מונח
בחוק העיקרי, בכל מקום, במקום "יועצת לקידום מעמד האישה" יבוא "יועצת לקידום מעמד האישה ושוויון מגדרי".
3. תיקון סעיף 1 בסעיף 1 לחוק העיקרי –
(1) לפני ההגדרה "יועצת לקידום מעמד האישה" יבוא :
"איגוד היועצות" – הגוף המייצג את המספר הרב ביותר של יועצות למעמד האישה ושוויון מגדרי ברשויות המקומיות." ;
(2) ההגדרה "מועצת נשים" – תימחק ;
(3) בהגדרה "השר", במקום "שר הפנים" יבוא "השר לשוויון חברתי".
4. תיקון סעיף 2 בסעיף 2 לחוק העיקרי –
(1) במקום סעיף קטן (ב1) יבוא :
" (ב1) (1) היקף המשרה של היועצת לקידום מעמד האישה ושוויון מגדרי לא יפחת ממשרה מלאה והיא לא תעסוק בתפקיד נוסף ברשות המקומית.
(2) על אף האמור בפסקה (1), רשאי השר לאשר העסקת היועצת לקידום מעמד האישה ושוויון מגדרי במשרה חלקית או בתפקיד נוסף.

¹ ס"ח התש"ס, עמ' 278.

(3) על אף האמור בפסקה (2), לא תשמש היועצת לקידום מעמד האישה ושיווין מגדרי כ"אחראית" כמשמעותה לפי חוק למניעת הטרדה מינית התשנ"ח-1998.²

(4) השר יקבע כללים לעניין העסקה במשרה חלקית או בתפקיד נוסף כאמור פסקה (2).";

(2) בסעיף קטן (ב2), בפסקה (1), במקום "מחלקה" יבוא "אגף" ובסופו יבוא "ברשות מקומית שבה אין עובד בדרגת מנהל אגף יהיו דרגותיה צמודות למשרת מנהל מחלקה.";

(3) בסעיף קטן (ב2), פסקה (2) – תימחק;

(4) בסעיף קטן (ג), במקום "שלושה חודשים" יבוא "60 ימים".

תיקון סעיף 3 .5 בסעיף 3 לחוק העיקרי –

(1) בסעיף קטן (א), בפסקה (1) אחרי "תואר אקדמי מוכר" יבוא "בתחומי מגדר, משפט, עבודה סוציאלית או מדעי החברה והרוח" ואחרי "או תואר אקדמי" יבוא "בתחומים אלו";

(2) במקום סעיף קטן (ב) יבוא:

"(ב) (1) יועצת לקידום מעמד האישה ושיווין מגדרי תעבור קורס הכשרה מקצועית לתפקידה; תכני קורס ההכשרה והיקפו יקבעו על ידי השר או מי שהסמיכו, בהתייעצות עם איגוד היועצות ועם הרשות לקידום מעמד האישה ושיווין מגדרי; השתתפות בקורס ההכשרה תמומן על ידי הרשות המקומית.

(2) תופסק כהונתה של יועצת מעמד האישה ושיווין חברתי אשר לא סיימה את ההכשרה כאמור בפסקה (1) בתוך שישה חודשים."

תיקון סעיף 3א .6 בסעיף 3א(ב) לחוק העיקרי –

(1) בפסקה (3), אחרי "החלטות" יבוא "ופעולות" ובמקום "בין המינים" יבוא "המגדרי";

(2) בפסקה (6), המילים "בתחום הרשות המקומית" – יימחקו;

(3) אחרי פסקה (8) יבוא:

² ס"ח התשנ"ח, עמ' 166.

"(9) תמיכה ביוזמות או בפעילויות לקידום מעמד האישה ;

(10) תמיכה במיצוי זכויות נשים, לרבות נשים נפגעות אלימות, בפיתוח וקידום מרחבים של יצירה נשית, אמנות נשים, ספורט נשים וקבוצות מנהיגות לנשים."

תיקון סעיף 4 7.

בסעיף 4 לחוק העיקרי –

(1) סעיף קטן (ב) – בטל ;

(2) בסעיף קטן (ג), הסיפה החל מהמילים "פעלה ברשות" תימחק ;

(3) בסעיף קטן (ד), אחרי "תדווח" יבוא "בכתב" ואחרי "המשאבים העומדים לרשותה" יבוא "והדרושים לה בכדי להמשיך ולהוציא לפועל תכניות עבודה בתחומי פעולתה".

תיקון סעיף 6 8.

בסעיף 6 לחוק העיקרי –

(1) בכותרת השוליים, במקום "העברת היועצת מתפקידה" יבוא "סיום תפקיד קבוע או זמני";

(2) במקום סעיף קטן (ב) יבוא :

"(ב) הודעה על כוונה להעביר יועצת לקידום מעמד האישה ושוויון מגדרי מתפקידה, תימסר מראש ובכתב ליועצת לקידום מעמד האישה ושוויון מגדרי, עם העתק לשר, לרשות לקידום מעמד האישה ולאגוד היועצות ; הודעה כאמור תכלול את הסיבות והנימוקים המקצועיים להעברה מהתפקיד ותימסר לפחות 30 ימים לפני כל דיון מועצה שיערך בנושא (להלן – תקופת היידוע).";

(3) אחרי סעיף קטן (ב) יבוא :

"(ג) דיון בהחלטה לפי סעיף קטן (א) יתקיים בהזדמנות הראשונה בה מתכנסת מועצת הרשות המקומית לאחר תום תקופת היידוע.

(ד) לשר, לרשות לקידום מעמד האישה ולאגוד היועצות תינתן האפשרות להביע את עמדתם בכתב על העברת היועצת מתפקידה, אשר תובא בפני מועצת הרשות המקומית, לא יאוחר מ-48 שעות לפני מועד הישיבה.

(ה) במהלך ישיבת המועצה בנושא, תינתן ליועצת או לבאי כוחה, לשר, לרשות למעמד האישה, לאיגוד היועצות או מי שהסמיכו לכך האפשרות להביע עמדה ולטעון טענות בעל פה; ההחלטה על העברת היועצת מתפקידה תתקבל על ידי מועצת הרשות המקומית על סמך החומרים שהוצגו בפניה, תוך רישום ותיעוד נימוקים להחלטה.

(ו) חדלה יועצת למעמד האישה ושוויון מגדרי למלא תפקידה זמנית, מפאת מחלה, שמירת הריון או חופשת לידה, תפעל הרשות המקומית למנות לה ממלאת מקום זמנית, תוך 30 יום מהודעתה; בתום החופשה הזמנית תוחזר היועצת לתפקידה."

9. בסעיף 8 לחוק העיקרי, במקום "שר הפנים" יבוא "השר".

10. בפקודת העיריות³ –
תיקון סעיף 8
תיקון פקודת העיריות

(1) בסעיף 149יב(ב), אחרי פסקה (10) יבוא:

"(11) היועצת לקידום מעמד האישה ושוויון מגדרי."

(2) אחרי סעיף 149יב יבוא:

"ועדה לקידום מעמד האישה ושוויון מגדרי" ושוויון מגדרי, שתפקידה לקדם את השוויון המגדרי ופיתוח מענים ותכניות בתחום. ושוויון מגדרי

(ב) חברי הוועדה יהיו –

(1) שלושה חברי מועצה;

(2) שלוש נציגות ארגוני נשים שתבחר המועצה;

(3) שלושה נציגי ציבור שתבחר המועצה;

(4) שלושה מנהלי אגפים או מחלקות שתבחר המועצה."

11. תקנות ראשונות לפי סעיפים 2(ב1) ו-3(ב1) כנוסחם בחוק זה יותקנו בתוך 90 ימים.

³ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 8, עמ' 197.

דברי הסבר

תפקיד היועצת לקידום מעמד האישה ושוויון מגדרי, הינו תפקיד מקצועי וסטטוטורי ואחד מהתפקידים הבכירים ברשות המקומית, שלו חשיבות רבה, הן בשגרה והן בחירום.

החוק הקיים נחקק בשנת 2000, כחלק מיישום המלצות ועדת נמיר ועבר תיקון מקיף בשנת 2008, אולם גם כיום נדרשת הסדרה נרחבת ובהירה של סמכויות היועצת, לרבות הזמנתה והשתתפותה בוועדות הרשות המקומית. זאת, ביתר שאת, היות ואנו יודעות כי לכל קביעת מדיניות והחלטה של הרשות המקומית ישנן השלכות על חייהם של נשים, גברים ומגדרים נוספים. יש חשיבות רבה לנוכחותה של היועצת בכל מקום בו דנים בהקצאת משאבים, תכנון ועוד, על מנת שהיועצת תוכל לחוות את דעתה בכתב ובעל פה ולהגיש חוות דעת על ההשפעות של החלטות אלו על השוויון המגדרי ברשות.

תיקון החוק אף מציע שבכל רשות מקומית, תוקם ועדת חובה לקידום מעמד האישה ושוויון מגדרי וכי היועצת תהיה חברה מהמניין בוועדה למיגור אלימות ברשות המקומית.

לשם ביצוע תפקידיה הנרחבים שבחוק, יבוטל הסעיף שאפשר מינוי יועצת באחוזי משרה, לפי גודל הרשות המקומית. יתרה על כן, יועצת תתמנה במשרה מלאה, בתפקיד יחיד, שלא יפחת מדרגת מנהלת אגף (או מנהלת מחלקה ברשויות בהן לא קיים תפקיד מנהל אגף). עבודה במשרה הפחותה ממשרה מלאה או שלא כתפקיד יחיד (בכפל תפקידים, כמצב הרווח היום במרבית הרשויות) תדרוש את אישור השר.

התיקון מסדיר גם את כניסתה של יועצת כשירה לתפקיד, מילוי מקום בעת היעדרות או הוצאת מכרז להחלפתה עם סיום תפקידה באופן זמני או קבוע, כמו גם הדרכים בהן אפשר לסיים את כהונתה.

נכון להיום, שר הפנים, השר לשוויון חברתי, והרשות לקידום מעמד האישה שבמשרד זה הם הגורמים שמפקחים הן על מינוי היועצות ברשויות השונות והן על הכשרתן, בהתאמה. הדבר מצריך הסדרה נוספת בתקנות לחוק זה.

תיקון חוק זה מרחיב את נושא ההכשרות, השתלמויות והליווי האישי ליועצות והצורך כי הכשרתן המקצועית תהיה מתוקצבת על ידי הרשות המקומית, ותעבור במרוכז ליועצת חדשה בתוך חצי שנה ממועד כניסתה לתפקיד. ההשתלמות המוצעת בהצעת החוק עומדת, בדומה לתפקידים דומים בסדר גודל זה על 240 שעות, כאשר תכניה וביצועה יופקדו בידי השר לשוויון חברתי, ובהתייעצות ברשות לקידום מעמד האישה ובאיגוד היועצות הארצי למעמד האישה.

לאור כל האמור לעיל, ישנה חשיבות רבה כי רשויות מקומיות שטרם מינו יועצת לקידום מעמד האישה ושוויון מגדרי, כשירה והעומדת בתנאים הקבועים בחוק יעשו זאת ללא דיחוי, וכי משרד הפנים ימנה יועצת בכל מקום שהדבר לא נעשה על ידי הרשות המקומית.

הצעת חוק זהה הונחה על שולחן הכנסת העשרים וחמש על ידי חברת הכנסת עאידה תומא סלימאן וקבוצת חברי הכנסת (פ/1776/25).

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
ח' בחשוון התשפ"ד (23.10.2023)